

Cechy mowy czynnej dzieci późnomówiących. Badania z użyciem Dziecięcej Skali Rozwoju Językowego

Anna Ochał, Marta Białecką-Pikul,
Małgorzata Stępień-Nycz

Dzieci późno mówiące

- Dzieci późno mówiące - *late talkers* to dzieci, które w okolicy 24 miesiąca życia mówią **mniej niż 50 słów i/lub nie łączą słów we frazy** (Horowitz i in., 2003; Rescorla, 1989; Rescorla i Alley, 2001)
- Jest ich ok. 15% (Desmarais i in., 2008), a do ich wyodrębnienia konieczne są **narzędzia**

Language Development Survey (Rescorla, 1989)

- Narzędzie typu *parent-report*
- polska wersja: **Dziecięca Skala Rozwoju Językowego** (tłumacze: dr hab. Marta Białecką Pikul, dr Magdalena Czub, Anna Ochał)
- Narzędzie przesiewowe do badania mowy czynnej w wieku od 18 do 36 msc.
- Zaznacz słowa, które dziecko **spontanicznie mówi** – lista 310 słów
- podaj 5 najdłuższych zdań, które mówi dziecko

Cele badań

- Czy **polska wersja LDS jest trafnym i rzetelnym narzędziem** do badania mowy czynnej?
- Jakie są **cechy mowy polskich dzieci późnomówiących?**

Próba badawcza

- 199 dzieci, 109 chłopców (54,8%) i 90 dziewczynek (45,2%), którzy są uczestnikami podłużnego projektu „**Narodziny i rozwój zdolności do mentalizacji**”, finansowanego z NCN
- Wiek: 2;0(0)-2;1(14)

Użyte narzędzia:

- Dziecięca Skala Rozwoju Językowego (tłumacze: dr hab. Marta Białecka Pikul, dr Magdalena Czub, Anna Ochał)
- Obrazkowy Test Słownikowy- Rozumienie (Haman i Fronczyk, 2012)
- Spontaniczne wypowiedzi dziecka podczas wizyty w Laboratorium (dane obserwacyjne)
- Wynik w teście *Mowa i Słownik* z Dziecięcej Skali Rozwojowej

Cel 1: Adaptacja Dziecięcej Skali Rozwoju Językowego

- Rzetelność
 - test-retest (po miesiącu)

$\rho = 0,92^{*}$**

- spójność wewnętrzną
 - $r_{KR20} = 0,995$**

- Trafność

	Ilość spontanicznych wypowiedzi podczas wizyty w laboratorium	Wynik w OTS-R	Mediana w 2 pomiarze
Liczba słów w 1 pomiarze	$\rho = 0,582^{***}$	$\rho = 0,34^*$	
Mediana w 1 pomiarze			$T = 7,065^{***}$

Cel 2: Cechy mowy Dzieci późnomówiących

	<50 słów	Nie łączy we frazy	Oba kryteria
liczebność	36	29	18
% z dzieci późno mówiących	74,5%	61,7%	38,29%
% z próby badawczej N=199	18%	14,6%	9,04%

Cel 2: Cechy mowy dzieci późnomówiących

Wyniki średnie / % wyników niskich	Dzieci późnomówiące (mniej niż 50 słów i/lub nie łączy słów we w frazy)	Dzieci o przeciętnym rozwoju mowy (25% środkowych wyników)
Liczba słów	41,19 (SD=22,88)	119,09 (SD=25,47)
Długość zdań	0,82 (SD=1,06)	3,11 (SD=1,26)
Spontaniczne zdania	7	53
Spontaniczne pytania	4	28
Razem: wypowiedzi	(M=6,76; SD=6,93)	(M=9,29; SD=7,63)
OTSR	(M=7,94; SD=5,31)	(M=9,72; SD=4,77)
Mowa z DSR (30 mies.)	62%	7,8%
Słownik z DSR (30 mies.)	34%	2,6%

Porównanie cd.

Dzieci późno mówiące

- Często zaznaczane słowa:

*auto, nie, tata, kot, jeść,
mama, pies, babcia, pa
pa!, pan, hau hau*

- Przykłady zdań:

*Dziadzia bum, Chce to, Chodź
plum, Kotek śpi, Mama cyta,
Co to,*

Przeciętnie rozwijający mowę rówieśnicy

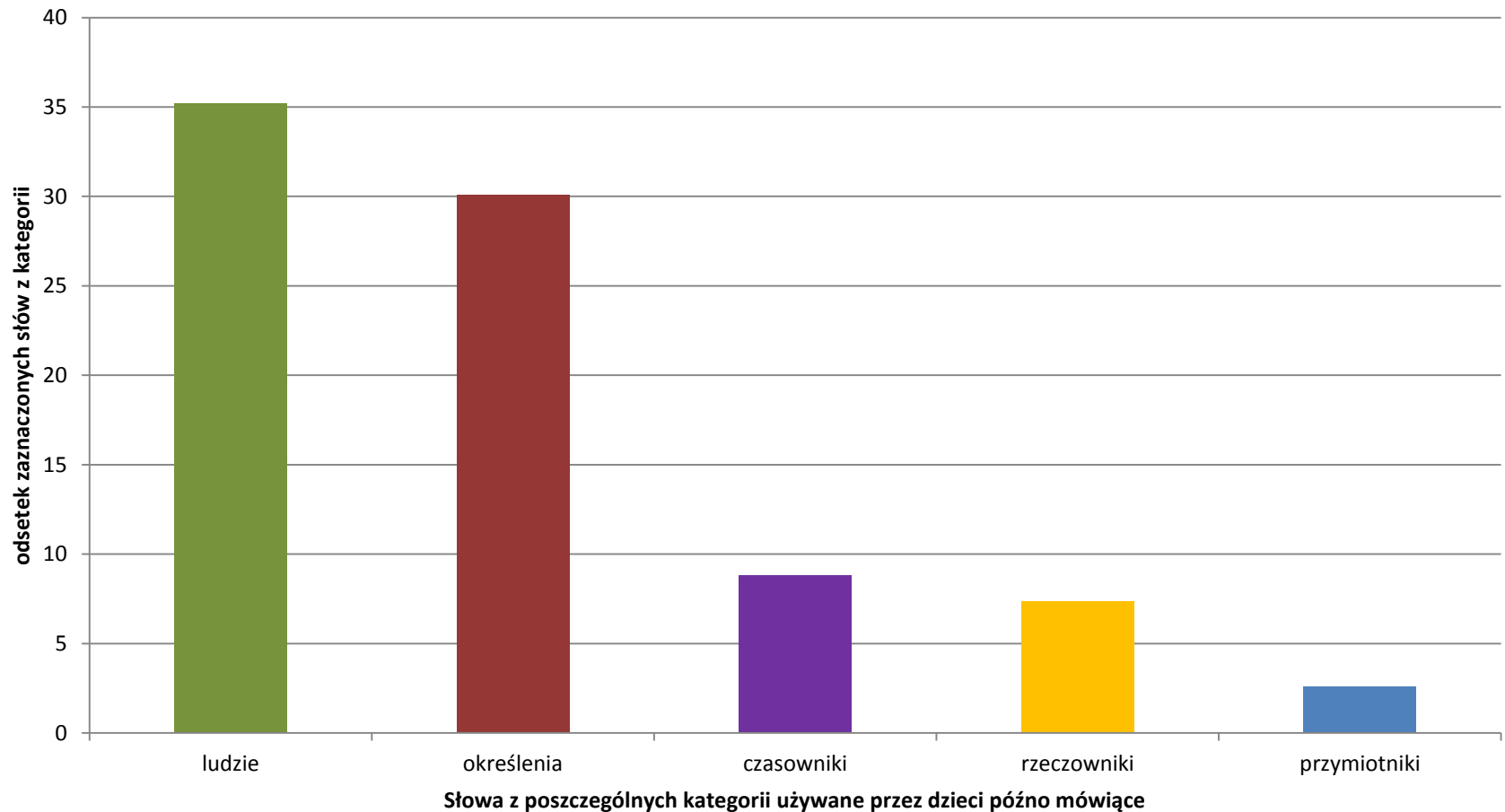
- Często zaznaczane
słowa:

*tata, mama, pa pa!, jajko,
piłka, nie ma!, nie, kot,
pies, picie, oko, spać*

- Przykłady zdań:

*Do Biedronki na zakupy,
Mama zgubiła skalpetki,
Zuzia bada lalusie, Nika
chce na pole*

Odsetek używanych słów z każdej kategorii używanych przez dzieci późnomówiące

Dzieci późno mówiące i pozostałe dzieci z próby badawczej

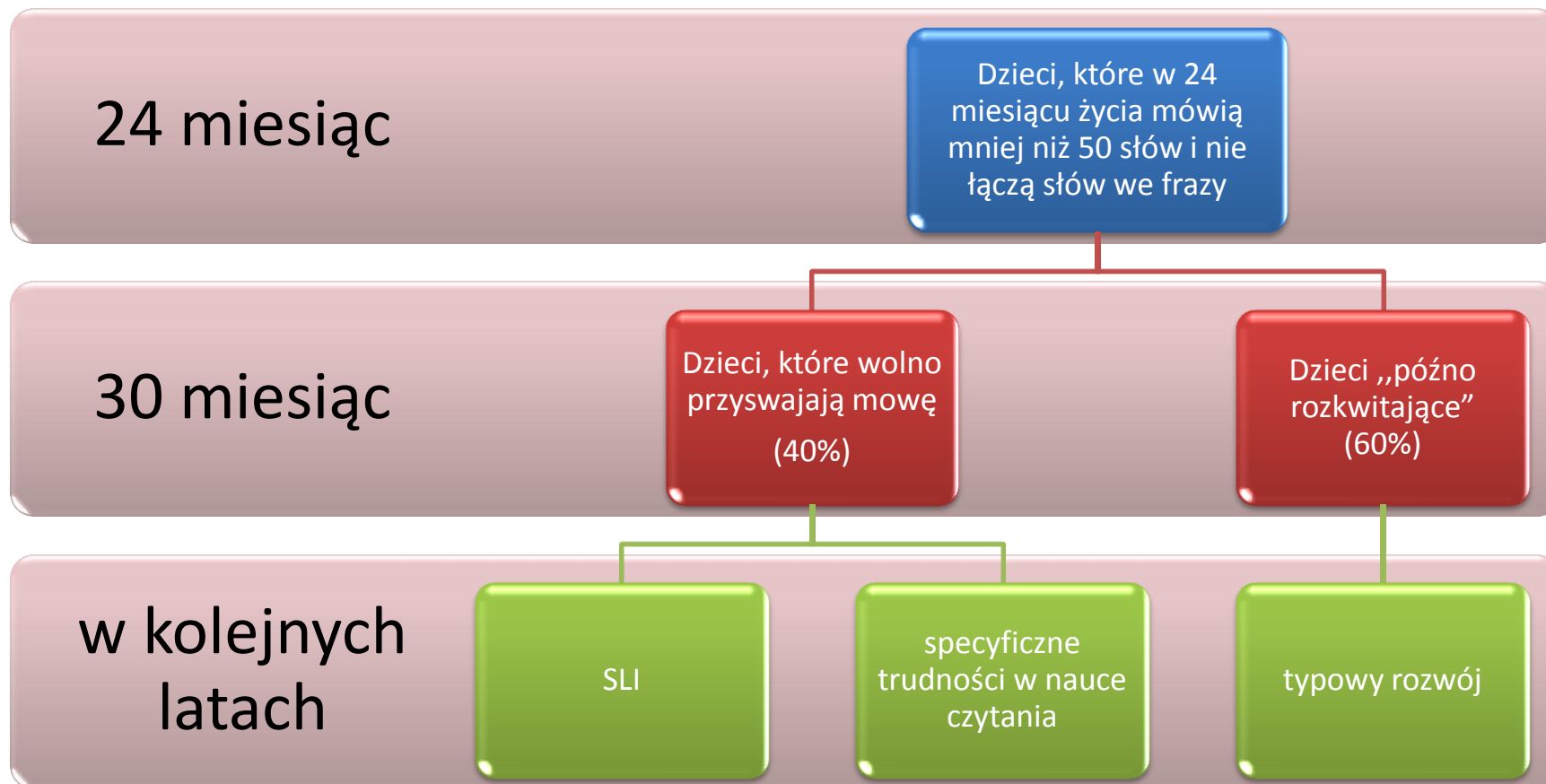
Istotne różnice

- Poziom wykształcenia matki (niższy u matek dzieci późno mówiących)
- Historia trudności w przyswajaniu mowy w bliskiej rodzinie (rodzice rodzeństwo) (częściej u dzieci późno mówiących)
- **Niepokój rodzica, związany z rozwojem mowy dziecka (częściej u dzieci późno mówiących)**

Nieistotne różnice

- Poziom wykształcenia ojca
- Dwujęzyczne środowisko
- Wcześnieactwo
- Przebycie zapalenia ucha środkowego

Konsekwencje?

Podsumowanie

- Dziecięca Skala Rozwoju Językowego jest trafnym i rzetelnym narzędziem do pomiaru mowy czynnej dzieci w wieku 2 lat
- Opóźnienie rozwoju mowy czynnej i biernej wieku 2 lat pozwala przewidywać rozwój mowy 6 miesięcy później
- Znaczenie wczesnej interwencji dla rozwoju mowy i rozwoju psychicznego dziecka